

JANKOVICS KORNÉLIA

A terrorveszélyes szélsőségek térnyerése
és fenyegetésük a kritikus infrastruktúrára
Magyarországon

Napjainkban nagyon kevés társadalmi-politikai jelenséget közelítenek meg olyan sokoldalúan, mint a terrorizmust. Csak az utóbbi néhány évben a hazai és nemzetközi politológiai és biztonságpolitikai szakirodalom több tucat tudományos igénnyel megfogalmazott meghatározást jegyzett fel. A terrorizmus eltérő fogalmi értelmezésének okait árnyaltan kell megközelíteni. Természetesnek lehet tekinteni, hogy másként viszonyul a terrorizmus problémájához egy nagyhatalom politikusa vagy kutatója, mint egy olyan kis országé, ahol a terrorfenyegetettség ma még nem akut napi probléma. Eltérően értékelik és ítélik meg a terrorizmust egy olyan társadalomban, ahol a terrorista csoportok akciói szinte minden egyes nap veszélyt jelentenek az ártatlannak tekinthető lakosságra és az infrastrukturális létesítményekre, ellentétben például hazánkkal, ahol ilyen eseteket a híradásokból ismernek. A tény azonban vitathatatlan – és valamennyi híradás ezt támasztja alá –: minden társadalom jelentős mértékben függ az egyes infrastruktúráktól. A természeti vagy civilizációs csapások által lerombolt infrastruktúrák lehetetlenné tehetik az ellátást vagy megszokott színvonalának fenntartását, de a társadalmi viszonyok megrendítéséhez is vezethetnek. Az infrastruktúra helyreállítása pedig rendkívüli terheket róhat egy gazdaságilag éppen krízishelyzetben lévő térségre vagy államra.

A lakosság mindennapi megszokott életvitelének, az állami szervek normál működésének alapvető feltétele tehát az infrastruktúrák megléte, amit az emberi civilizáció teremtett és folyamatosan fejleszt fennmaradása érdekében. Ha e rendszerekben, szolgáltatásokban zavarok keletkeznek, az súlyos következménnyel járhat a társadalmi, gazdasági stabilitásra. Ezért a jelzett infrastruktúrákat ma kritikus jelzőkkel illetjük.

Az Európai Unió a tagállamait ért terrorcselekmények hatására, a terrorizmus elleni tevékenysége kapcsán kezdett el foglalkozni a kritikus infrastruktúra kérdéskörével. Az Európai Tanács 2004. júniusi ülésén kérte a bizottságot, hogy alakítson ki egy a kritikus infrastruktúra védelmét szolgáló átfogó stratégiát. A bizottság 2004. október 20-án közleményt adott ki *A létfontossá-*

gú infrastruktúrák védelme a terrorizmus elleni küzdelemben címmel, ebben javaslatokat fogalmazott meg a kritikus infrastruktúrát esetlegesen érő terrortámadások európai megelőzésére, a felkészülésre, reagálásra. Az Európai Unió felfogásában a kritikus infrastruktúra minden irányból érkező veszélymegközelítésen alapul, amelyben azonban a terrorizmus elleni védelem első-séget élvez.

Nehéz meghatározni a terrorizmus fogalmát, mert a kutatók körében erős differenciálódás figyelhető meg a terror megnyilvánulási formáinak, a terror-szervezetek létrejöttének és működésének alapjai értékelésében. A terrorfe-nyezettséget tudományos igényességgel és módszerekkel vizsgáló kutatók, illetve a terrorszervezetek működésével hivatásszerűen foglalkozó szakem-berek a terrorizmus számtalan definíciója között három nagyon fontos krité-rium elfogadását javasolják:

- az erőszak alkalmazását vagy azzal való fenyegetést;
- terrortámadások hátterében legyen megfogalmazott politikai cél;
- terrorakciók során civilek személyi és vagyoni biztonsága kerüljön veszélybe.

Ezeknek a közös tényezőknek az elfogadása fontos politikai és módszertani kérdés lehet a terrorizmussal kapcsolatos kutatási metódusok kiválasztásá-hoz, a terrorszervezetek működésének vizsgálatához, illetve a terrorizmus el-leni küzdelem feladatainak tartalmi meghatározásához. A terrorizmus külön-böző meghatározásai azzal a közös tanulssággal szolgálhatnak a társadalom számára, hogy téved az, aki napjainkban a terroristák között keresi korunk Robin Hoodjait.

A nemzetközi szakirodalomban és a terrorizmussal foglalkozó tudomá-nyos intézetek, szervezetek adatbázisában a terrortámadások célpontjait első-sorban az eddig elkövetett akciók csoportjai vagy tárgya szerint tartják nyil-ván. Az ekként létrehozott különböző kategóriákban alapvető rendező elvként jelenik meg, hogy hol, milyen célcsoportok és milyen objektumok el-len követtek el a terrorszervezetek támadásokat. A szakirodalomban általában a célpontok tárgyai szerint kormányzati, rendvédelmi szervek, diplomáciai testületek, üzleti érdekeltségek, média, közlekedési rendszer, közműcégek, turizmus, energetikai és telekommunikációs rendszerek, oktatási intézmé-nyek és vallási közösségek elleni terrortámadásokat különböztetnek meg.

A célpontok tárgyai tehát olyan társadalmilag különösen fontos alapok, amelyek a legszélesebb társadalmi struktúrát képesek megtartani.

A terrortámadások célpont szerinti felosztása nem csak a terrorizmussal kapcsolatos statisztikák készítése miatt lehet fontos. A célpontok kategorizá-

lása jó lehetőséget teremt a terrorizmussal kapcsolatos elemzések elvégzésére, illetve a terrorfenyegetettség jellemzőinek a meghatározására. Az így készült elemzések hathatós segítséget nyújthatnak a terrorakciók megelőzéséhez, a terrrorszervezetek elleni harchoz, illetve hasznos tapasztalatokat szerezhetünk belőlük az esetleges terrortámadások után a következmények felszámolására. A következtetéseket eredményesen lehet felhasználni a terrorizmus elleni harcban érintett kormányzati, rendvédelmi szervek, illetve intézmények és vállalatok felkészítésében. Erre vonatkozóan több nemzetközi tapasztalatot is hasznosíthatunk. Ezek közé tartozik például a 2003 szeptemberében London belvárosában a mintegy ötszáz ember részvételével tartott terrorizmus elleni reagáló gyakorlat. Ezen a komplexnek tekinthető gyakorlaton az 1995. március 20-án, az Aum Sinrikjo szekta által, a tokiói metró ellen végrehajtott terrortámadást modellezték. A résztvevők feladata volt a sérültek mentése a kijelölt metróállomástól és a szennyezett vonalszakasz mentesítése. Figyelemre méltó a kritikus infrastruktúra feladatainak egyesült államokbeli gyakorlata, ott ugyanis a szakemberek széles rétegét vonják be az elvek kidolgozásába. E szakértők elemzik a terrortámadások tapasztalatait, és prognózisokat készítenek a várható terrorakció jellegéről és következményeiről.

A mélyebb elemzésekhez, a terrorizmus elleni harc tartalmának meghatározásához, a terrorfenyegetettség globális, regionális és lokális szintjének meghatározásához a terrortámadásokat további csoportosításban is célszerű vizsgálni.

A Magyarországon megjelenő terrorveszély alapvetően három csoportra osztható:

Az *első* csoportba a már említett, nemzetközi terrorizmus magyarországi megjelenése vagy hatása tartozik. Adódik ez abból, hogy hazánk több olyan nemzetközi szervezetnek is aktív tagja, amelyeket már eddig is ért, illetve a jövőben bármikor érhet akár terrrorszervezetek részéről fenyegetés, valamint Magyarország területén is folyamatosan zajlanak olyan nemzetközi találkozók, konferenciák, ahol vagy a találkozó célja vagy személyi összetétele adhat okot az esetleges atrocitásra.

A teljesség igénye nélkül néhány lehetséges ok, amely akár terrorfenyegetettséget is jelenthet hazánk területén. NATO-tagként az ország részt vesz olyan nemzetközi békefenntartó célú katonai akciókban (Afganisztán, Irak, délszláv területek stb.), amelyek az adott területen élő és adott esetben a nemzetközi katonai erők által nem támogatott félhez tartozó szervezetek szempontjából egyértelműen negatív hatású jelenlétnek minősülnek. Emiatt a

helyszínen lévő csapatokat nap nap után érik támadások, és ezzel párhuzamosan a küldő országokat is folyamatosan fenyegetik annak érdekében, hogy elérjék a katonai erők kivonását.

További fenyegetést jelenthet hazánkra, hogy a különböző konfliktusok során elfogott foglyok egy részét Magyarország befogadta, e miatt célpontjai lehetünk a megdöntött rezsim szimpatizánsainak.

Ugyancsak fenyegetettséget jelenthet a Magyarországon megrendezendő nemzetközi konferenciák célja, illetve személyi összetétele is. Ilyenek például a NATO-, EU-, Interpol-, G8- stb. konferenciák, amelyek a rendező országok részéről már eddig is fokozott biztonsági kockázatot jelentettek, és az ellenzők részéről gyakran a hatóságokkal való összetűzésbe torkolló tüntetések szervezését generálták.

Itt szükséges megjegyezni, hogy a rendezvényeken megjelenő VIP személyek, állam- és kormányfők, magas rangú katonai vezetők, befolyásos személyiségek stb. célpontjai lehetnek terrorcselekményeknek.

A második csoportba a hazánk területén kialakuló terrorfenyegetést jelenthető szerveződések tartoznak. A társadalomtudományi kutatások alapján tíz pontban összegezhetők azok a jelenségek, amelyek nyomán a magyar állampolgárok egy része az elmúlt években fogékonyra vált a szélsőséges, főként politikai eszmékre:

1. az alkotmányos intézményekre és a rendszerre vonatkozó elégedetlenség;
2. a „politikusunalom”, az újdonság iránti vágy (kiábrándultság a rendszerváltó politikai főszereplőkből);
3. szkepticizmus az Európai Unióval kapcsolatban;
4. a politikai rendszer eltolódása;
5. az erősödő igény a tekintélyuralomra;
6. a közbiztonsággal való elégedetlenség;
7. a magyar népre jellemző pesszimizmus;
8. a társadalmi bizalom alacsony szintje;
9. az előítéletesség;
10. az összeesküvés-elméleti gondolkodás.

Az alkotmányos intézményekre és a rendszerre vonatkozó elégedetlenség

A rendszerváltozás óta a társadalomban számos illúzió foszlott szét a demokratikus rendszerrel és a piacgazdasággal kapcsolatban. A 2006-os események kapcsán azonban még ehhez képest is jelentősen felerősödött az alkotmányos intézményekkel, a politikai szereplőkkel és a demokratikus berendezkedéssel

kapcsolatos állampolgári elégedetlenség. A magyar közvélemény szerint a demokrácia alig húszéves múltja ellenére megfáradt és kiüresedett, ez pedig nagyban erősíti a rendszerkritikus, főként szélsőjobboldali üzenetek iránti befogadó készséget. Az utóbbi években folyamatosan az érdeklődés homlokterében lévő korrupciós botrányok tovább rontották a demokráciába vetett bizalmat is. Az alkotmányos rendszer intézményei és szereplői iránti bizalom a rendszerváltozás óta jelentősen visszaesett, 2006 végére gyakorlatilag a mélybe zuhant.

Az újdonság iránti vágy

A demokratikus rendszerrel kapcsolatos illúziók elvesztésének és a rendszer iránti támogatás megfáradásának jó indikátora a politikusokba vetett bizalom csökkenése. A politikusok iránti szimpátia megkopása részben annak tulajdonítható, hogy az utóbbi években a pártrendszer megmerevedett és a politikai kínálat beszűkült. A pártok terén mutatkozó változatlanosság a politikai elit személyi összetételének nagyfokú állandóságában is megmutatkozott, a választók pedig ráuntak a politikai szereplőkre. Az újdonság iránti vágy segítette a parlamentbe bejutó új erőket abban, hogy új arcokkal, új stílussal, új üzenetekkel megfelelő számú választót tudtak maguk mellé állítani az országgyűlési választásokon.

EU-szkepticizmus

Az Európai Unióra vonatkozó túlzott elvárások (például gyors életszínvonal-emelkedés, a demokratikus kultúra fejlődése) csalódottságot és kiábrándultságot okoztak a társadalomban a csatlakozás utáni években. Ebben jelentős szerepe van annak, hogy az unió nem tudott közel kerülni a választópolgárokhoz. Továbbá egyáltalán nem alakult ki olyan európai identitás, amely elhalványítja a nemzetállamokhoz, régiókhoz és etnikai csoportokhoz tartozás jelentőségét, és amelyben feloldódnak a különböző típusú nacionalizmusok, sovinizmusok. A globalizáció és az európai integráció ellenhatásaként talán még erősebbé is vált a nemzetállamokhoz és az annál kisebb közösségekhez csatlakozás jelentősége. A hazai kiábrándulásért felelőssé tehető a politikai erők is, amelyek a belpolitikai érdekeiknek megfelelően legtöbbször arra használják az uniót, hogy a népszerűtlen intézkedések esetén külső kényszerítő elemként tüntessék fel, miközben az uniós fejlesztések politikai sikereit rendszerint megpróbálják saját magukhoz kötni, saját sikerükként feltüntetni.

A politikai rendszer eltolódása

Míg a rendszerváltozás óta jellemző volt hazánkban a bal- és jobboldali erők viszonylagos egyensúlya, 2006 után ez a helyzet alapvetően változott. A 2010. áprilisi választásig a kormányellenes érzelmek erősödése és a kormánypártok támogatásának csökkenése egyre több választót „hajtott” a párt-politikai ellenoldalra. A kormánnyal szembeni ellenkezés mintegy áttolta a baloldali szavazók egy részét a jobboldalra, a jobboldaliak egy részét pedig a szélsőjobboldalra. Ők elsősorban perspektíva hiányos társadalmi csoportok, amelynek tagjai fiatalok, vidékiek és agrártermelők.

Erősödő igény a tekintélyuralomra

Erősödő igény tapasztalható a megváltó típusú vezetőre, egyre szélesebb körben gondolkodnak úgy a társadalom tagjai, hogy valaki „megteszi helyettünk, értünk”.

Ha az állampolgárok elégedetlenek a kormányzati teljesítménnyel és a jogállami intézmények hatékonyságával, akkor a megoldást egy erősebb vonalvezetésű, határozottabb kormányzásban látják, ez viszont önmagában még nem jelent tekintélyelvűséget. A tekintélyek iránti erősödő igény általános oka, hogy a mai magyar társadalom teljességgel nélkülözi a mintát és értéket adó tekintélyeket. A rendszerváltozás lerombolta a szocialista rendszer korábban létező tekintélyi struktúráit, de sem az új intézmények, sem az új szereplők nem tudtak valódi megbecsültségre szert tenni és széles körben mintaadóvá válni.

Közbiztonsággal való elégedetlenség

A rendszerváltozás után az állam szerepe jelentősen visszaszorult, egyszerűsödött, jelentősen romlani kezdett a közbiztonság. A szociális ellátórendszer szemléleti problémákkal is küszködve elmaradt az elvártaktól.

Az állammal kapcsolatos elégedetlenség következményeként a lakosság egy része nem az állami szervezetektől várta, illetve várja az állami feladatok ellátását. Egyes társadalmi szereplők éppen erre az igényre reagáltak, amikor azt ígérték, hogy átveszik az államtól az elégtelenül ellátott, működtetett rendvédelmi, igazságszolgáltatási, honvédelmi, segélyezési feladatok egy részét. Az „állam az államban” modellt nem centralizált formában, hanem a kis közösségekre alapozva próbálták megvalósítani. Az önvédelmi szervezetek

iránti bizalmat tehát a főképp vidéken romló biztonságérzet, illetve a demokratikus intézményekre és magára a demokráciára vonatkozó általános csálódottság erősíti.

Pesszimizmus

A hazai közvéleményre – vélhetően kulturális örökségünk nyomán – hagyományosan jellemző a borúlátás, a kedvezőtlen megítélés, ez rávetül a politikai-gazdasági helyzet szereplőinek, trendjeinek megítélésére is. A személyes élethelyzet, illetve a gazdasági-politikai környezet megítélésében mutatkozó pesszimizmus az utóbbi években részben a folyamatos megszorító intézkedések nyomán rendkívüli módon felerősödött és erős kormányellenes hangulatba csapott át. Ebből az intenzív elégedetlenségből az intézményesülő szélsőjobboldal és szélsőbaloldal különböző mértékben, de egyes szervezetek meghatározó módon tudtak és tudnak profitálni.

A társadalmi bizalom alacsony szintje

A jól működő társadalmak egyik legfőbb ismérve a pozitív, támogató emberi kapcsolatok magas szintje, ami alapvetően éppen a bizalmi viszonyokból eredeztethető. Ez a fajta bizalom az alapja a társadalmi-politikai stabilitásnak is. A bizalmon alapuló kohézió alapozza meg a társadalmi normák betartását, illetve a társadalmi csoportok hatékony együttműködését, valamint összefügg a politikai rendszerrel kapcsolatos vélekedésekkel. Társadalomtudományi kutatások azonban a magyar társadalom krónikus bizalmatlanságáról, társas izoláltságáról számolnak be, ami viszont együtt jár az állam iránti nagyobb követelményekkel és egy nagyobb fokú paternalizmussal.

Előítéleteesség

Magyarországon az utóbbi években felerősödött a kisebbségekre vonatkozó intolerancia és előítéleteesség, így nem hatnak olyan normák, amelyek megszelídítenék, tompítanak a nyíltan vállalt előítéleteket. Az előítéleteesség első fokú célpontjai a romák, akik már a rendszerváltozás előtt végzett kutatásokban is a leginkább elutasított kisebbségként jelentek meg. A rendszerváltás időszakában azonban sokkal kedvezőbbek voltak az objektív életkörülményeik, és nagy részüknek volt stabil munkahelye.

A kutatások szerint napjainkra többségük munkanélkülivé vált, életkörülményeik jelentősen romlottak, és mára messze a leginkább elutasított kisebbségi etnikai csoporttá vált, a lakosság pedig többnyire nyíltan vállalja a rájuk vonatkozó ellenszenvét. A romákhoz kötődő előítéletek két legjellegzetesebbje a „segélyen tengődés” és az „erőszakos kriminalitás”. Gyakorlatilag elmondható, hogy a romaellenesség a magyar társadalomban normává vált, és minden párt szavazótáborát jellemzi.

Összeesküvés-elméleti gondolkodás

Ez a szélsőséges csoportok „munkamódszere”, mert éppen az ellenséges csoportok összeesküvésével tudják indokolni a radikális, olykor agresszív fellépés szükségességét. A hazai nyilvánosságban a kormányzati összeesküvésekkel kapcsolatos teóriák leginkább 2006 ősze után burjánzottak el, és azóta szinte minden nagyobb jelentőségű politikai-társadalmi eseménnyel kapcsolatban megjelentek. A krízis párhuzamosan és egymással összefüggésben erősítette fel az antiszemita és az összeesküvés-elméleti diskurzusok intenzitását.

A váratlan, nehezen megmagyarázható, bonyolult, fenyegető és így a felelősségkeresési mechanizmusokat beindító válság egyszerre tette fogékonyabbá a közvéleményt az összeesküvés-elméleti magyarázatokra, valamint erősítette fel az ilyen irányú kommunikációt a társadalom egészében, segítve így a hazai szélsőjobb boldogulását, hogy a helyzethez illesztett, de már korábban is létező összeesküvés-elméletei terjesztésével népszerűsítse ideológiáját.

A *harmadik* csoport kapcsán szót kell ejteni a hazánk területén esetleg kialakuló és külföldi országokra irányuló, fenyegetettséget jelentő eszmék és célok megjelenésének lehetőségéről. Ennek egyik lehetséges iránya a trianoni békeszerződés miatti területvesztésünkkel kapcsolatban felerősödő nézetek megjelenése. Köztudott, hogy az elcsatolt területeken élő magyarok mindennapos jelleggel, pusztán már a nyelvhasználatból fakadóan érezhetik a befogadó ország szélsőséges nézeteket valló politikusainak, szervezeteinek, de akár csak az egyes, alkalmi bandákba verődő magánszemélyeinek olykor tettelegességig fajuló ellenszenvét. Ez a hazai radikális nézeteket valló hazai csoportokban kialakíthat olyan eszméket, célokat, amelyek vezethetnek ahhoz, hogy a határt átlépve hajtsanak végre rendzavaró tevékenységet, amely adott esetben rontja hazánk nemzetközi megítélését.

A terrorizmus jogi szabályozásának módosulása

A terrorista jellegű cselekmények az utóbbi években alapvetően más formát öltöttek, mint korábban, céljukká kizárólag a pusztítás vált, mindamellett, hogy az elkövetők semmilyen követelést nem fogalmaznak meg a cselekmény végrehajtásakor. Mindez a nemzetközi és a hazai jogalkotásra is kihatott, ennek okán – különös tekintettel a 2001. szeptember 11-i terrortámadás után születő nemzetközi egyezmények adaptálására – a 2003. évi II. törvény teljesen újraalkotta a terrorcselekmény büntetőjogi tényállását.

A jogalkotó olyan diszpozíciót állapított meg, ahol a magatartások elsősorban az állam, annak szervei, nemzetközi szervezetek vagy a lakosság ellen irányulnak. Ezáltal kitágult a szabályozás köre, és közelített a terrorizmus közfelfogás szerinti megítéléséhez: értékítéletét annak alapján alakította ki, hogy a terrorizmus általában az ideológiai, politikai és etnikai törekvések érdekében fejti ki erőszakos, pusztító tevékenységét.

Az új tényállás alapján a terrorcselekmény büntetőjogi megítélése akként változott, hogy az alá vonható cselekmények vizsgálatánál a magatartások célzatának feltárása lett a meghatározó. Az elkövetési magatartás a korábbi szabályozáshoz képest a célzatok körében lett differenciáltabb és határozottabb, mert a célzat fogalma magából a diszpozíció szerkezetéből azonnal nyilvánvaló. Mindezek mellett a tényállás újrakodifikálása a politikai terrorizmus megítélése és büntetendőségének akadálytalan lehetővé tétele irányába mutat.

Az infrastruktúra védelme megjelenik a terrorcselekmény szabályozásában, ahol a terrorcselekmény jogi tárgya: az államok, állami szervek, nemzetközi szervezetek kényszermentes cselekvőségéhez, működésük zavartalanságához, a lakosság félelemmentes életviteléhez fűződő társadalmi érdek.

Lehetséges eszközök a magyarországi terrorfenyegetést jelentő szerveződések cselekményeinek kezelésére

A terrorfenyegetést jelentő szerveződések kritikus infrastruktúrájának blokkolása

A terrorfenyegetést jelentő szerveződések a terrorakciók előkészítéséhez széles körben használják már a modern technikai eszközöket, és igyekeznek kialakítani a saját infrastruktúrájukat. Nyilvánvaló, hogy akkor lesznek igazán „működőképesek”, ha ez sikerül nekik. A stabil infrastruktúra megteremtése

a fejlődésük záloga. A terrorelhárító szervezeteknek az a feladatuk, hogy megtalálják a terrorista csoportok kritikus infrastruktúráját, ennek szétzúzásával ellehetetlenítik a szervezet fenntartását, működését, ezzel garantálva a társadalom kritikus infrastruktúrájának védelmét.

E körben néhány fontos szabály:

- Előre kell tervezni, nem a már megkezdett eseményre reagálni.
- A tervezés a terrorfenyegetést jelentő szerveződések összes lehetséges kritikus infrastruktúrájára terjedjen ki (lokális elzárás).
- A cél olyan állapot kialakítása, amelyben a terrorelhárítók hamarabb kerülnek közel a terrorfenyegetést jelentő szerveződések kritikus infrastruktúrájának blokkolásához, mint fordítva.

A kritikus infrastruktúra elfogadható minimális szint alatti működésének megteremtése

Önmagában hibás az a tény, hogy a kritikus infrastruktúra terrorizmus elleni védelmét csak az infrastruktúra megvédésével, sérüléseinek helyreállításával tudjuk elképzelni. Téves az az álláspont, hogy az ezzel kapcsolatos tennivalók kizárólag a fegyveres szervek feladata. Nemcsak az infrastruktúra megvédésével, sérüléseinek helyreállításával kell foglalkozni, hanem intézkedni kell az esetlegesen fellépő működési zavar érintettjénél keletkező károk csökkentésére is, ez pedig igényli a magánszféra felkészítését és bevonását az infrastruktúra védelmébe. A kritikus infrastruktúra működése szempontjából a legjelentősebb feladat a károk bekövetkezése lehetőségének csökkentése. Az 1057/2009. (IV. 24.) kormányhatározat szerint: „*Fontos feladat a terrorizmus kapcsán úgy a jogalkotásban, mint a közvéleményben a tényleges veszélyeztettség és az ebből adódó fellépés szükségességének folyamatos tudatosítása.*”

Fontos tehát az információmegosztás, kommunikáció, koordináció és együttműködés a köz- és magánszféra, a nemzeti és nemzetközi szervezetek között, hiszen a zavarok kapcsán el kell érni a hiányzó szolgáltatások, erőforrások rendelkezésre állásának fenntarthatóságát.

Mint említettem, a kritikus infrastruktúra működése szempontjából a legjelentősebb feladat a károk bekövetkezése lehetőségének csökkentése, ez az üzemeltetőkre és a tulajdonosokra hárul. Ebben óriási szerepe van a magánszférának. Nyilvánvaló, hogy a leghatékonyabb biztonsági rendszer sem képes száz százalékban megóvni az infrastruktúrákat a veszélyektől. Ezért nagyon fontos, hogy az üzemeltetői biztonságpolitika felkészüljön az esetleges terrortámadások miatti üzemzavarok kezelésére. A kritikus infrastruktúrák

üzembiztonságának megteremtése szigorú technológiai szabályok és műszaki paraméterek betartását, illetve az azokat felügyelő, ellenőrző rendszerek meglétét indokolja. Mindez nélkülözhetlenné teszi a magánszféra bevonását az infrastruktúra védelmébe, és feltételezi a sikeres felkészülést. A kritikus infrastruktúrák biztonsága minden érintettnek fontos. Valamennyi szereplő (állam, ágazatok, szövetségek, üzemeltetők, tulajdonosok) az érintettségének megfelelően kell hogy részt vegyen a kialakításában. A védelem megteremtésének felelőssége és gazdasági érdekelttsége a magánszektor terhére, de az állam az információk átadásával, a biztonsági kritériumok meghatározásával, a biztonság fokozására ösztönző pénzügyi, gazdasági környezet megteremtésével köteles elősegíteni e feladat teljesítését. Jogos tehát az a társadalmi követelmény, amely a kritikus infrastruktúra nagyobb biztonságát és a társadalmi kockázatok elfogadható minimális szint alatti működését fogalmazza meg, egyúttal azonban ügyelni kell arra, hogy a megkövetelt biztonsági beruházások ne befolyásolják negatívan a versenyképességet.